

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Klimaat en Groene Groei
Mevrouw drs. S.Th.M. Hermans
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 17 juni 2025

betreft Nader schriftelijk overleg over toezegging Voorhangprocedure AMvB Energiewet (T03955)

ons kenmerk 177307

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief d.d. 15 mei 2025 naar aanleiding van schriftelijke vragen over de voorhang ontwerpbesluit houdende regels over energiemarkten en energiesystemen (Energiebesluit).¹ De leden van de fracties van de BBB en GroenLinks-PvdA gezamenlijk en de PvdD hebben naar aanleiding daarvan een aantal nadere vragen en opmerkingen.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van de BBB en GroenLinks-PvdA gezamenlijk

De leden van de fracties van **BBB** en **GroenLinks-PvdA** danken u voor de uitvoerige beantwoording van de eerder gestelde vragen. De nieuwe energiewet kan een belangrijke bijdrage leveren aan de energietransitie door vernieuwing van de ordening van de energiemarkt, wel samengevat als van *top down* naar *bottom up*. Het vormgeven van energiegemeenschappen, allerlei vormen van lokale samenwerking van bedrijven en burgers, publiek en privaat, is de sleutel hiertoe. Deze leden zien hiervoor graag een actieve steun van de overheid, mede door aanpassing van de wetgeving en het wegemen van wettelijke beperkingen in andere regelgeving. In de antwoorden wordt aangegeven dat er in het najaar nog veel nadere regelgeving komt, waaronder de Implementatie EMD-richtlijn en het eerste wijzigingspakket op de nieuwe energiewet, die de regering voornemens is per 1 juli 2026 van kracht te laten worden. Deze leden hebben, mede gericht op deze regelgeving nog een aantal vervolgvragen.

Marktmodel

De fractieleden van de BBB en GroenLinks-PvdA stellen dat het cruciaal is dat veel meer dan in de huidige *top down* markt, alle besparing en energievormen (stroom, gas, warmte/koude, opslag, etc.) dichter bij elkaar worden gebracht, geografisch en in de tijd. Dat is een cruciale voorwaarde voor de klimaatopgave en ontlast de hoger gelegen netvlakken en enorme investeringen in netinfrastructuur, waardoor een netaansluiting nog enigszins betaalbaar blijft. Dit zijn grote maatschappelijke voordelen, die thans niet in marktprijzen worden weerspiegeld. De markt heeft immers een korte horizon en

¹ Kamerstukken I 2024/25, 36 378, O.

datum 17 juni 2025

ons kenmerk 177307

blad 2

geïnternaliseerde werkelijke kosten (bijvoorbeeld als gevolg van fossiele subsidies, etc.). Dit moet worden opgelost en vergt dan ook niet zozeer een gelijk speelveld en niet-discriminerend handelen voor verschillende actoren op de markt (GUE, TSB's DSB's, etc.), maar een zekere voorrangspositie.²

De fractieleden van de BBB en GroenLinks-PvdA vragen wanneer u kunt scheten hoe u de ontwikkeling van de marktordening ziet, daarbij ook refererend aan het onderzoeksprogramma MODES van het NWO, en hoe daarbij de komende jaren de eerste stappen in het wetgevingsproces worden gezet.

Faciliterend kader

U spreekt weliswaar over een faciliterend kader, maar dat is een opsomming van stimuleringsmaatregelen. De leden van de fracties van de BBB en GroenLinks-PvdA vragen of dit voldoende is. Deze leden horen thans vaak in de praktijk van alledag dat bestaande marktactoren en ook netbeheerders en gemeenten niet altijd openstaan of actief behulpzaam zijn bij nieuwe initiatieven.

Zou u de actieve medewerking van bestaande actoren actief willen bevorderen, bijvoorbeeld door het organiseren van een één-portaal-loket of meer duidelijkheid te geven waar men zich kan melden (bij de netbeheerder of energy sharing organizer)? De EU schrijft voor dat knelpunten die naar voren komen bij een knelpuntenanalyse, bijvoorbeeld bij marktfalen, moeten worden opgelost middels dat faciliterende kader. Heef u deze knelpuntenanalyse gemaakt? Zo ja, worden de knelpunten in de komende regelgeving opgelost? Kunt u deze analyse alvast delen met beide Kamers?

Experimenteerruimte

De fractieleden van de BBB en GroenLinks-PvdA vinden het onbegrijpelijk dat u weinig experimenteerruimte ziet, omdat de Raad van State dit in strijd acht met de uniformiteit van (EU-)regelgeving.³ Dat geldt toch ten principale bij elke vorm van experimenteerruimte, welke juist altijd een uitdaging en innovatieprikkel kan bieden voor bestaande vormen en gedachten? Wanneer dit niet disproportioneel vaak optreedt en in de tijd beperkt blijft, zou u dit toch moeten omarmen? Burgers en bedrijven die risico's durven nemen, en daarmee (wellicht)nieuwe marktopties ontsluiten? Is dit niet juist in Europa te veel dichtgeregeld? De fractieleden van BBB en GroenLinks-PvdA vragen hiervoor meer expliciete ruimte te scheppen, onder andere in de komende regelgeving.

Profielen

U geeft aan dat bij individuele kleine aansluitingen met standaardprofielen zal moeten worden gewerkt, omdat aangeslotenen vaak niet kunnen aangeven wat deze verwachten af te nemen, of in te voeden en de verscheidenheid aan aansluitingen groot is.⁴ Daarom zouden onbalanskosten nog steeds generiek moeten worden bepaald, terwijl in de visie van deze leden, één van de winstpunten van energiedelen juist zou moeten zijn te komen tot meer gelijktijdigheid tussen lokale opwek en verbruik. Met een aantal beperkte profielcategorieën kom je er niet meer mee uit. De ene aansluiting heeft zonnepanelen, de andere een laadpaal, de derde een warmtepomp, de vierde een batterij en weer een andere een combinatie van deze vier varianten.

² Kamerstukken I 2024/25, 36 378, O, p. 15-16.

³ Kamerstukken I 2024/25, 36 378, O, p. 16.

⁴ Kamerstukken I 2024/25, 36 378, O, p. 17-18.

datum 17 juni 2025

ons kenmerk 177307

blad 3

De leden van de fracties van BBB en GroenLinks-PvdA stellen dat we toe moeten naar een meer gepersonaliseerd profiel per aansluiting, mede door benutting van opslag (in batterijen en boilers) in elkaars nabijheid en in de tijd. Met de NextGen slimme meters waar netbeheerders aan werken zullen weldegelijk profielen per aansluiting kunnen worden gemaakt die aan marktpartijen kunnen worden aangeboden, waar de gebruiker niets aan hoeft te doen. Dit zal, in combinatie met gedifferentieerde nettarieven, een grote bijdrage aan de transitie kunnen leveren. Bent u bereid deze ontwikkeling te bevorderen?

Nettarieven

Een ander onderwerp waar deze leden naar vroegen is de vaststelling van de tariefstructuur voor netinfra.⁵ U zegt hier geen enkele invloed op te hebben. Echter, zowel internationaal als ook door Nederland, wordt toch gestreefd naar een markt met niet 27 verschillende tariefstructuren? In de vaststelling van de tarieven moet de toezichthouder (nationale regulerende instantie, NRI, ACM) wel degelijk ook rekening (kunnen) houden met maatschappelijke effecten (kosten/baten, tijd/lokaliteit en volume, duurzaamheid, betaalbaarheid) die per definitie een belangenafweging vergen waar men voor zal moeten afstemmen met uitvoerende en wetgevende overheden?

Leveranciersmodel en administratieve kosten

De fractieleden van de BBB en GroenLinks-PvdA stellen dat duidelijk is geworden dat er noodzaak bestaat om het nettatarief voor kleinverbruik de komende jaren aan te passen, om te stimuleren dat het net efficiënter wordt gebruikt. Dit moet gebeuren door nabijheid te bevorderen, waardoor excessieve kostenstijgingen voor netuitbreidingen gedempt kunnen worden.

Als het delen van energie volgens u in principe niet geografisch beperkt is en een administratieve toerekening betreft die geen invloed heeft op de fysieke situatie op het net, en er geen wettelijke basis is om "nabijheid" te definiëren, hoe kunt u dan de gewenste maatschappelijke doelstellingen van energiedelen, namelijk het geografisch dichterbij elkaar brengen van opwek en afname, en het leiden tot een kleinere netopgave, realiseren en sturen?

Invoering van een nieuw nettatarief vergt ook aanpassingen in de factureringsketen: meetdata verzamelen, vorderingen bepalen, factureren, incasseren en afdragen van ontvangsten aan netbeheerders. Wanneer in het leveranciersmodel de bepaling van de vordering door de netbeheerders gezamenlijk op één plaats (EDSN) wordt ingevuld (in tegenstelling tot de huidige situatie waarbij dit in alle *billing* systemen van leveranciers plaatsvindt) en de leveranciers zich met betrekking tot de netkosten alleen richten op facturering, incasso en afdracht, kan veel complexiteit en kosten bij leveranciers worden vermeden. Dit ligt ook meer in lijn met de taken en de belangen van netbeheerders en leveranciers. Bent u bereid tot overweging van een dergelijke aanpassing van het leveranciersmodel?

Hoe kunt u, zonder een expliciet vastgelegd maximum of plafond op de administratiekosten, garanderen dat deze kosten redelijk blijven en geen significante drempel vormen voor energiedelen, met name voor kleinverbruikers? En hoe zal de ACM hier effectief op toezien?

⁵ Kamerstukken I 2024/25, 36 378, O, p. 23.

datum 17 juni 2025

ons kenmerk 177307

blad 4

Bestaat het risico dat de noodzakelijke wetgeving en bijbehorende administratieve processen en data-uitwisseling niet tijdig volledig operationeel zijn om burgers en bedrijven een naadloze overgang en blijvende stimulans voor investeringen in hernieuwbare energie te bieden na het wegvallen van salderen? Zo ja, bent u bereid het wegvallen van de salderingsregeling tot die tijd uit te stellen, omdat energiedelen als een belangrijk alternatief voor salderen is benoemd?

Laagspanning als gesloten distributienet

U stelt dat er geen markt vraag is gebleken voor gezamenlijke aansluitingen kleiner dan 100 kV.⁶ De fractieleden van de BBB en GroenLinks-PvdA stellen dat dit logisch is, omdat gezamenlijke aansluitingen kleiner dan 100 kV nog niet toegestaan zijn. Deze leden vragen daarom opnieuw de volgende mogelijkheid in het besluit op te nemen: het laagspanningsnet in een wijk te beschouwen als een gesloten distributienet waarvan het beheer is toegewezen aan de netbeheerder, danwel aan de grondeigenaar, wanneer een gehele buurt met meerdere woningen op private grond (erfpacht / huur) is gerealiseerd. Dat is immers letterlijk een nieuwe optie om vraag en aanbod lokaal beter af stemmen. Dat dit vergaande samenwerking van gebruikers vereist is juist, maar natuurlijk geen argument tégen deze aanpak, en een voorwaarde die men zich zeer goed zal realiseren en vóóraf zal willen regelen. Bent u bereid invoering van deze optie uit te werken?

Prijrisico's

De fractieleden van de BBB en GroenLinks-PvdA juichen toe dat u toezegt het afdekken van prijsrisico's (hedging) te betrekken bij de EMD-implementatie, zoals ook zo door de EU is bedoeld.⁷

Kan daarbij overwogen worden dat dit een aparte dienst wordt, transparant in zijn werking, toegankelijk en onder speciaal toezicht, zodat het niet vermengd wordt met andere commerciële belangen van leveranciers, en geen barrière voor energiegemeenschappen zal vormen?

Dubbele belasting

Deze leden vragen verduidelijking over de dubbele belasting. Het ontvangen antwoord maakt niet duidelijk dat er verschillende posities zijn met betrekking tot de belastingplicht, waardoor er meer of minder heffing is. Deze leden onderscheiden drie posities:

- Burgers zonder zonnepanelen met een thuisbatterij, die driemaal energiebelasting betalen over hetzelfde kWh. Namelijk ten eerste als zij stroom inkopen bij een leverancier, ten tweede als zij aan een buurman/buurtsupermarkt/laadpaal (door)leveren, en nog een derde keer als zij dit doen via een buurtbatterij.
- Burgers met zonnepanelen en een thuisbatterij, die minimaal tweemaal energiebelasting betalen over hetzelfde kWh. Namelijk bij de inkoop bij de leverancier als er geen zonnestroom is, en vervolgens als ze stroom leveren aan buurman/supermarkt of buurtbatterij, en eventueel nog een derde keer als deze wordt doorgeleverd via de buurtbatterij.
- Alleen de opgewekte stroom áchter de meter is niet belast, maar bij de gemiddelde prosumant is dat circa 30 procent.

De overige 70 procent is dus dubbel belast, en daarmee een ontmoediging van zon-op-dak en stroomdelen. Bent u bereid dit op te lossen, omdat anders stroomdelen nooit rendabel wordt, bijvoorbeeld door de heffing op duurzaam stroomdelen voor kleinverbruik af te schaffen (Oostenrijks model)?

⁶ Kamerstukken I 2024/25, 36 378, O, p. 27-28.

⁷ Kamerstukken I 2024/25, 36 378, O, p. 28-29.

datum 17 juni 2025

ons kenmerk 177307

blad 5

Deelt u de opvatting van deze leden dat het voorkomen van dubbele belasting geen budgettaire gevolgen heeft, omdat energiedelen nog niet voorkomt, en ook voor de toekomst nog niet is geraamd?

Bent u bereid de nodige stappen voor te bereiden voor het belastingplan 2026, zoals overigens ook eerder is besproken met de staatssecretaris Financiën bij de behandeling van het Belastingplan 2025?

Hoe kijkt u aan tegen de vergelijkbare dubbele Belasting Toegevoegde Waarde (btw) over dubbele of driedubbele energiebelasting? Is de dubbelheffing van btw zonder dat de waarde van het product stijgt niet in strijd met de (Europese) belastingwetgeving? Kan de prosumant de btw over de ingekochte energie van de later doorverkochte stroom aftrekken? Is dat een administratieve lastenverhoging voor de belastingdienst?

Op welke alternatieve, concrete wijze buiten de energiebelasting om bent u van plan om maatschappelijk voordeel te vertalen naar een concreet voordeel voor de delers van energie, en hoe wordt voorkomen dat dit voordeel onevenredig bij andere partijen terecht komt?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PvdD

De ACM houdt toezicht op transparante en redelijke prijzen en voorwaarden. De fractieleden van de PvdD vragen wat de criteria zijn voor oneerlijke handelspraktijken die de ACM zal gebruiken om consumenten te beschermen? Welke instrumenten heeft de ACM om dit te waarborgen? Wat zijn de criteria voor een modelcontract die de belangen van eindafnemers moeten beschermen? Welke stakeholders zijn betrokken bij het ontwikkelen hiervan?

U stelt dat er geen onderscheid gemaakt zal worden tussen private actoren die winst willen maken op de energiemarkt, en burgers. Waarom wordt er geen onderscheid gemaakt tussen burgers of energiegemeenschappen die niet primair op winst gericht zijn en winstgedreven private actoren?

Kan er geen ruimte gemaakt worden om een verschil te maken tussen burgers die energie willen delen of een energiegemeenschap willen vormen en dus acties nemen die niet gebaseerd zijn op het maken van winst, en actoren met een winstoogmerk?

U benoemt dat omdat partijen die aan energiedelen meedoen geen marktdeelnemers zijn, de administratieve eisen voor energiedelen veel minder zijn. Wat wordt er verder gedaan om energiegemeenschappen te stimuleren?

Er wordt benoemd dat een lagere elektriciteitsvraag bijdraagt aan lagere systeemkosten en een beperking van de milieudruk op de levenscyclus van opwekkingsinstallaties. Welke concrete maatregelen of initiatieven, naast het bevorderen van energiebesparing, worden er nog meer genomen om de systeemkosten en de milieudruk te verminderen? Moet de gehele levenscyclus van de opwekkingsinstallaties zelf niet voldoen aan duurzaamheidseisen en welke criteria worden hiervoor gehanteerd?

U noemt de nationale agenda Laadinfrastructuur en het programma 'Slim Laden voor iedereen'. Welke concrete maatregelen worden genomen om op nationaal niveau de toegankelijkheid tot elektrisch laden te stimuleren voor groepen die hier weinig toegang toe hebben? Wat wordt eraan gedaan om de toegang tot het opwekken van duurzame energie voor huishoudens met een laag inkomen te stimuleren?

datum 17 juni 2025

ons kenmerk 177307

blad 6

De mogelijkheid voor de inzet van extra allocatiepunten wordt voorgesteld. De fractieleden van de PvdD vragen u in hoeverre lokale actoren zeggenschap hebben over de indeling van extra allocatiepunten voor zonnepanelen.

De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk binnen vier weken.

Hoogachtend,

S.M. Kluit

Voorzitter van de vaste commissie voor Economische Zaken / Klimaat en Groene Groei